

MINERÁLNÍ PRAMENY TEPELSKA

Všechny informace zde uvedené jsou čerpány z informační brožury: Průvodce po minerálních pramenech II. Minerální prameny Tepelska vydané Českým svazem ochránců přírody – ZO ČSOP Kladská v roce 2008, sestavené autory Jiřím Milotou a Jaromírem Bartošem.

Klasifikace minerálních vod

Každá voda v přírodě obsahuje rozpuštěné látky, ani srážková voda není chemicky zcela čistá. Jako minerální vody lze tedy označit všechny přírodní vody, v hydrogeologické praxi jsou takto označovány přírodní podzemní vody, které mají některé zvláštní fyzikálně-chemické vlastnosti, které je předurčují pro využití léčebné nebo dietetické. Ostatní vody, obsahující ve větší míře rozpuštěné látky jsou označovány jako mineralizované.

Podle současné právní úpravy v ČR je minerální vodou přirozeně se vyskytující podzemní voda původní čistoty, stálého složení a vlastností, která má z hlediska dietetického fyziologické účinky dané obsahem rozpuštěných látek či jiných součástí.

Výše uvedená tradiční kritéria jsou však zcela zachována pro tzv. minerální vody pro léčebné využití, které musí dosáhnout alespoň jednoho z následujících limitů:

- nejméně 1g/l rozpuštěných pevných látek (celková mineralizace)
- nejméně 1g/l volného rozpuštěného CO₂
- obsah pro zdraví významného chemického prvku (jod, fluor, křemík, síra aj.)
- teplota u vývěru vyšší než 20 °C
- radioaktivita způsobená ²²²Rn 1500Bq/l

Podle různých kritérií jsou minerální vody dále detailně hodnoceny:

- **dle teploty** jsou vydělovány vody chladné a termální, termální se dále dělí na vody vlažné s teplotou do 35 °C, teplé 35 -42 °C a horké nad 42 °C;
- **dle osmotického tlaku** vody hypotonické s osmotickým tlakem do 710 kPa, isotonické 710 – 760 kPa, hypertonické s osmotickým tlakem větším než 760 kPa,
- **dle hlavní složek**, tj. převládajících aniontů a kationtů.

Limity jednotlivých kritérií byly v různých časových obdobích různé, podobně se pak lišily a stále liší v různých zemích. Ve staré klasické německé literatuře nalezneme pojmy jako jsou vody hypotermní (s teplotou mezi 20 °C a 34 °C) a hypertermní (> 38 °C). Nejvýznamnější rozdíly však panují v klasifikaci dle chemických složek, neboť jednotlivé národní klasifikace přihlížely, a mimo státy EU, stále přihlížejí k zvláštnostem toho kterého území.

Využívání minerálních vod

Minerálních vod se dnes, stejně jako v minulosti, užívá v podobě vnitřních i vnějších aplikací, tedy např. k pitným kúrám, irigacím a inhalacím na straně jedné a nejrůznějším vanovým či bazénovým koupelím, zábalům a sprchám na straně druhé. Podmínky a procesy využívání zdrojů minerálních vod jsou však dnes při srovnání i s nedávnou minulostí často diametrálně odlišné, změnily se i náhledy na množství vnitřně požívaných vod apod.

V lázeňských místech, tradičně úspěšných v léčení nejrůznějších lidských nemocí, hraje tedy nejdůležitější roli zdejší voda a nemusí jít nutně o vodu na první pohled odlišnou od běžných vod, jak dokazují staleté zkušenosti s tzv. akropogami, tj. prostými vodami s léčivými účinky.

Zjevně tedy nelze při hodnocení úspěšnosti léčebného pobytu v lázních uvažovat pouze o účincích minerální vody samotné ale i o synergických účincích přírodního i uměle vytvořeného prostředí toho kterého lázeňského místa jako celku.

Balbínův popis tepelských kyselek

Množství kyselek vyvěrajících na tepelském panství zaujalo i jezuitského kněze, historika, pedagoga, českého literáta a jednu z nejvýznamnějších osobností českého baroka Bohuslava Balbína, který jejich popis zařadil do samostatné kapitoly svého díla „Miscellanea historica regni Bohemiae“, neboli „Historické rozmanitosti Království českého“. Dílo vycházelo postupně v letech 1679-1687 a tepelské kyselky jsou popsány ve 26. kapitole.

VÝZNAMNÉ KYSELKY REGIONU

REITENBERGERŮV PRAMEN

Katastr: Úterý
Nadmořská výška: 562 m n.m.
Teplota: 8 °C
Typ dle složení: hydrouhličitanová sodno-vápenato-hořečnatá železnatá, prostá studená kyselka
Jímání: kameninová skruž v betonové podlaze zakrytá železným poklopem
Hloubka: 270 cm
Obsah CO₂: 1680 mg/l
GPS: N: 49° 56' 51,3'' E: 12° 58' 29,7''

Reitenbergerův pramen se nachází u silničky spojující Úterý a Teplou. Blízko Úterý silnička vede přes Stěnský potok a na pravé straně po proudu potoka je lesní cesta. Na křižovatce lesních cest na kraji lesa levá cesta blíže k potoku vede k prameni. Po 400 metrech je již vidět bílá silueta altánku, ke kterému vede cesta přes podmáčenou louku. Pramen byl dříve jímán ve skruži o průměru 1 m a hloubce 1,6 m. Dnes je pramen zachycen kameninovou skruží o průměru 50 cm a hloubce více jak 2,5 m. Pravděpodobně se jedná o Balbínem popisovaný pramen na Stěnské louce. Dříve byl též nazýván Wilfertovým pramenem, v roce 1930 pak byl přejmenován na Reitenbergerův pramen.

AGNES (Hoštěcká I.)

Katastr: Jankovice
Nadmořská výška: 670 m n.m.
Teplota: 5 °C
Typ dle složení: studená, slabě mineralizovaná železnatá hydrouhličitano-vápenato-hořečnatá kyselka se zvýšeným obsahem kyseliny křemičité, hypotonická
Jímání: vrt
Obsah CO₂: 2519 mg/l
GPS: N: 49° 59' 22,7'' E: 12° 49' 44,6''

Pramen se nachází z obce Hoštěc jižním směrem po silniční cestě dolů do údolí k potoku. U přejezdu polní cesty přes potok, 4 m od pravého břehu potoka, se dnes nachází přepadová trubka, ze které kyselka padá do dutého kmene.

Minerální voda se krátkou dobu stáčela pod obchodním názvem Agnes jako stolní přírodní minerální voda. Dnes kyselka opět volně odtéká bez dalšího využití.

ORIONA

Katastr: Teplá – přepad; Jankovice – jímání
Nadmořská výška: 685 m n.m.
Teplota: 5 °C
Typ dle složení: hydrouhličitanová vápenato-hořečnatá železnatá slabě mineralizovaná, studená kyselka
Jímání: původně betonová skruž, dnes vrt
Hloubka: 80 cm
Obsah CO₂: 2275,6 mg/l
GPS: jímání – N: 49° 58' 27,2'' E: 12° 50' 14,6''
přepad – N: 49° 58' 26,1'' E: 12° 50' 30,0''

Kyselka Orionu u obce Jankovice bývala dříve považována za nejkvalitnější minerální pramen na Tepelsku. Před 2. světovou válkou byla zbudována stáčárna a minerálka se prodávala v okolí pod obchodním názvem Orion. Po roce 1945 nebylo stáčení obnoveno, ale po desítky let jezdili do sklepa stáčírní lidé z okolí stáčet si vodu do lahví a nádob. Počátkem 80. let byla kyselka přivedena potrubím k silnici u Teplé a byl zde postaven malý přístřešek.

Přepad kyselky se nachází na pravé straně u silnice z Teplé do Mariánských Lázní, před křižovatkou do Mrázova. Přepad je krytý jednoduchým altánkem s kamennou podezdívkou. Kyselka je často navštěvována. Vlastní místo vývěru je ukryto na okraji pastviny cca 300 m proti proudu potoka.

MINERÁLKY SEVERNÍHO TEPELSKA

OTROČÍNSKÁ (Horní)

Katastr: Otročín
Nadmořská výška: 675 m n.m.
Teplota: 7 °C
Typ dle složení: studená, slabě mineralizovaná hydrouhličitano-vápenato-hořečnatá železnatá kyselka
Jímání: dutý kmen
Hloubka: 65 cm
Obsah CO₂: 2118 mg/l
GPS: N: 50 ° 01' 04,6'' E: 12 ° 53' 33,1''

Cesta k Otročínskému prameni je velice jednoduchá, na podzim roku 2008 byla ke kyselce vyznačena turistická cesta z Otročina. Vývěr je zastřešen čtyřhranným altánkem a opatřen informační tabulí.

Odbočka na polní cestu, která vede přímo k prameni se nachází 1km jižně od Otročina. Zajímavostí tohoto pramene je zachovalé originální jímání v dutém kmeni s vyrytou datací 1819 a monogramem MG. Kyselka je též nazývána Horní otročínská.

MLÝNSKÁ (u Otročínského mlýna)

Katastr: Brť
Nadmořská výška: 609 m n.m.
Teplota: 6 °C
Jímání: kameninová skruž
Hloubka: 160 cm
Obsah CO₂: 1764 mg/l
GPS: N: 50 ° 02' 15,4'' E: 12 ° 53' 33,2''

Tato kyselka pramení přímo u Otročínského potoka v údolí pod Otročínem, cesta k ní vede od hřbitova polní cestou přes železniční trať k bývalému Rölleroemu mlýnu. Od mlýna po proudu potoka se po 60 m od mostku a 3 m od potoka nachází betonový poklop s vyrytým letopočtem 1934 a třemi monogramy E. F., R. S. a A. B.

POSEČSKÁ (Beránčí)

Katastr: Otročín
Nadmořská výška: 648 m n.m.
Teplota: 5
Jímání: betonové skruže, odtok podzemním kanálkem kolmo do potoka
Hloubka: 63 m
Obsah CO₂: 1657,4 mg/l
GPS: N: 50 ° 01' 15,3'' E: 12 ° 53' 33,1''

Jedná se o 3 kyselky vyvěrající ve vzdálenosti 1 m od sebe. Ze silnice z Poseče do Prachomet, odbočit po 800 m, na konci lesíka vlevo na pastvinu, po okraji lesíka dolů do údolí Otročínského potoka (prameny jsou cca 6 m od něj).

DOBRÁ VODA (Dřevohryzká)

Katastr: Dobrá Voda u Toužimi
Nadmořská výška: 625 m n.m.
Teplota: 7 °C
Jímání: kameninová skruž v úrovni terénu
Hloubka: 104 cm
Obsah CO₂: 1720 mg/l
GPS: N: 49 ° 59' 13,6'' E: 12 ° 56' 58,9''

Vývěr této kyselky se nachází pod serpentini směřem k Dobré Vodě, v údolí Telecího potoka na jeho levé straně v louce pod soutokem s levostranným bezejmenným přítokem. Nejlepší výchozí místo je odbočka lesní cesty ze silnice spojující Dobrou Vodu s Teplou. Odbočka je doprava, na kopci od Dobré Vody, těsně před klesáním do serpentiny. Lesní cesta vede dolů do údolí potoka, po proudu dolů. Přibližně po 300 m, v místech soutoku dalšího potoka z pravé strany se nachází kameninová skruž v úrovni terénu. Vývěr se nachází asi 12 m od potoka. Kyselka bývala nazývána také Dřevohryzkou, podle zaniklé vsi Dřevohryzy.

BOHUSLAVSKÁ

Katastr: Bohuslav u Poutnova
Nadmořská výška: 604 m n.m.
Teplota: 5 °C
Jímání: kopaná jámka s odtokem stružkou do Teplé
Hloubka: 40 cm
Obsah CO₂: 1483,6 mg/l
GPS: N: 50° 01' 50,6'' E: 12° 49' 34,6''

První ze dvou pramenů se nachází pod viaduktem železniční tratě Teplá – Bečov v blízkosti strážního domku mezi Poutnovem a Loukou. Nejvhodnější přístup je od zastávky Louka. Nachází se přímo při patě pilíře prvního mostu proti proudu přes řeku Teplou. Druhý pramen se nachází také na levé straně, 50 m proti proudu Teplé 5 m od břehu v kopané jámce. Vypadá spíše jako menší kaluž kalné vody, jen občasné úniky oxidu uhličitého prozradí, že se jedná o vývěr.

MINERÁLKY POVODÍ NEZDICKÉHO POTOKA

NEZDICKÁ

Katastr: Nezdice u Křepkovic
Nadmořská výška: 612 m n.m.
Teplota: 8 °C
Jímání: kameninová skruž
Hloubka: 80 cm
Obsah CO₂: 2114 mg/l
GPS: N: 49° 56' 37,0'' E: 12° 25' 22,6''

K prameni vede značená odbočka z červené trasy KČT mezi Nezdicemi a Zahradkou. Nachází se za potokem, na jeho levé straně, je třeba pozorně sledovat značení a včas odbočit z lesní cesty vpravo k potoku. Zachycen je v kameninové skruži o průměru 50 cm cca 3 m od potoka.

ZAHRADECKÁ (Podberounská)

Katastr: Beroun u Starého Sedla
Nadmořská výška: 586 m n.m.
Teplota: 9 °C
Typ dle složení: hydrouhličitanová vápenato-hořečnatá prostá studená kyselka
Jímání: dutý kmen
Hloubka: 110 cm
Obsah CO₂: 2107 mg/l
GPS: N: 49° 56' 26,2'' E: 12° 54' 54,3''

Kyselka vyvěrá na levobřežní terase nad Nezdicským potokem. V roce 2000 byla zastřešena osmibokým dřevěným altánkem. Nachází se u lesní cesty, která vede po levé straně údolí a nejlépe je přejít potok hned pod Nezdicskou kyselkou a jít dále. Červená turistická trasa tuto kyselku míjí, protože vede po druhé straně údolí a odbočka ke kyselce je nezřetelná.

KŘIVCE

Katastr: Křivce
Nadmořská výška: 536 m n.m.
Teplota: 8 °C
Typ dle složení: hydrouhličitanová vápenato-hořečnatá prostá studená kyselka
Jímání: dutý kmen s provizorní stříškou
Hloubka: 80 cm
Obsah CO₂: 1689,6 mg/l
GPS: N: 49° 56' 07'' E: 12° 58' 20,5''

Kyselka se nachází cca 1 km severně od obce v údolí potoka, který je přítokem potoka Luh. Po polní cestě na konci Křivců vpravo přes pastviny kolem malého rybníčka v prvním údolí a poté stále v totéž směru na kraj lesa, lesem do údolí potoka, proti proudu vzhůru.

MINERÁLKY POVODÍ HADOVKY

PĚKOVICKÁ

Katastr:	Pěkovice
Nadmořská výška:	679 m n.m.
Teplota:	5 °C
Typ dle složení:	hydrouhličitanová vápenato-hořečnatá prostá studená kyselka
Jímání:	kameninová skruž
Hloubka:	60 cm
Obsah CO ₂ :	2159 mg/l
GPS:	N: 49 ° 56' 04,5'' E: 12 ° 51' 32,9''

Vývěr Pěkovické kyselky se nachází asi 700 m jižně od Pěkovic u bezejmenného pravostranného přítoku Hadovky. Nejjednodušší cesta je sledovat drobnou meliorovanou vodoteč tekoucí od budov bývalého družstva v Pěkovicích až k nejbližšímu menšímu lesíku. U lesíka je přes potůček betonový most a 30 m pod ním, 10 m vlevo od potůčku je v bažině vývěr kyselky.

KŘEPKOVICKÁ

Katastr:	Pěkovice
Nadmořská výška:	639 m n.m.
Teplota:	7 °C
Typ dle složení:	hydrouhličitanová vápenato-hořečnatá železnatá, prostá studená kyselka
Jímání:	dutý kmen
Hloubka:	78 cm
Obsah CO ₂ :	1980,8 mg/l
GPS:	N: 49 ° 55' 55,3'' E: 12 ° 52' 40,8''

Kyselka se nachází v olšině v údolí Hadovky, 20 m vlevo od silnice Křepkovice – Hanov, 1,2 km od Křepkovic.

HANOVSKÉ KYSELKY

Katastr:	Hanov u Lestkova
Nadmořská výška:	584 m n.m.
Teplota:	5 °C
Typ dle složení:	hydrouhličitanová vápenato-hořečnatá, prostá studená kyselka
Jímání:	duté kmeny
Hloubka:	90 cm
Obsah CO ₂ :	dolní - 2042 mg/l, horní – 1254 mg/l
GPS:	N: 49 ° 59' 13,6'' E: 12 ° 56' 58,9''

2 kyselky pramení v údolí Hadovky asi 1 km SV od Hanova. Nejlepší je vydat se lesní cestou, která se v údolí napojuje na silnici Hanov – Zhořec. Po ní vzhůru údolím Hadovky, po 700 m tvoří cesta významnou levotočivou zatáčku, zde malým údolíčkem sejít přímo k Hadovce. Tu přejít a 60 m proti proudu v silně podmáčené olšině se nachází obě kyselky, vzdálené od sebe 5 m. „Dolní“ kyselka je silně zbarvená do červena vysráženým železem, „horní“ je spíše bezbarvá a zakalená.

LOUČKY

Katastr:	Beranovka
Nadmořská výška:	645 m n.m.
Teplota:	5 °C
Typ dle složení:	hydrouhličitanová vápenato-hořečnatá, prostá studená kyselka
Jímání:	dutý kmen
Hloubka:	30 cm
Obsah CO ₂ :	870 mg/l
GPS:	N: 49 ° 55' 26,3'' E: 12 ° 53' 05,5''

Od Hanovských kyselek vzhůru po lesní cestě údolím Hadovky. Napravo stoupání vzhůru proti proudu bezejmenného přítoku. Přímo u spojnice s další zpevněnou cestou se asi 15 m pod křížením nachází dvě kopané studánky. V horní studánce pramení prostá voda, v dolní kyselka, která karmínově zbarvuje odtokovou stružku.

BERANOVKA

Katastr: Beranovka
Nadmořská výška: 699 m n.m.
Teplota: 8 °C
Typ dle složení: studená, slabě mineralizovaná hydrouhličitanová sodno-vápenatá kyselka
Jímání: dutý kmen uložený v meliorační šachtici
Hloubka: 70 cm
Obsah CO₂: 1024 mg/l
GPS: N: 49° 56' 16,6'' E: 12° 50' 05,8''

Z Beranovky vede JZ směrem jediná stará polní cesta do údolí potoka, odtud napravo proti proudu po cca 150 m na pravé straně 80 m od břehu jsou tři meliorační skruže. V jedné z nich je dutý kmen zachycující vývěr kyselky. Skruže jsou navzájem propojené meliorační strouhou a ve všech jsou patrné výrony CO₂.

MINERÁLKY V OKOLÍ PODHORY

U PODHORNÍHO MLÝNA

Katastr: Služetín u Poutnova
Nadmořská výška: 707 m n.m.
Teplota: 5 °C
Jímání: duté kmeny
Hloubka: 60 cm
Obsah CO₂: 917 mg/l
GPS: N: 49° 59' 09,3'' E: 12° 46' 31,8''

Přibližně v polovině cesty od Podhorní hájenky k rozcestí k Mariánským Lázním se nachází lesní cesta, kde po 400 m jsou zbytky bývalého Podhorního mlýna. Samotný pramen vyvěrá před mlýnem, asi 5 m od jeho zdi, zachycen je v mělké studánce dřevěným vydlabaným kamenem. 10 m od pravého břehu Teplé cca 60 m po proudu od Podhorního mlýna se nachází v odvodňovací strouze další nezachycené vývěry.

SIRŇÁK

GPS: N: 49° 58' 40,7'' E: 12° 47' 17,9''

Přírodní památka Sirňák byla vyhlášena Krajským národním výborem 17.12.1985 a to kvůli ochraně drobného rašeliniště v nivě říčky Teplé o rozloze 3,2 ha s plynnými vývěry CO₂ a sirovoďíku v podobě mofet. Nejedná se o vývěr minerální vody, uváděn pro doplnění. V horkém létě je mofetové pole bez vody a lze pozorovat výkvěty solí.

Od Podhorní hájovny vede k posedu po směru toku říčky Teplá lesní cesta. U posedu kolmo doleva, na ploše cca 3 ha jsou různě velká mofetová pole. Mnohé vývěry plynů lze pozorovat i přímo v říčce Teplá a to až k Podhorní nádrži.

MINERÁLKY HOŠŤECKÉHO POTOKA

HORNÍ KRAMOLÍN I.

Katastr: Jankovice
Nadmořská výška: 708 m n.m.
Teplota: 5 °C
Jímání: dutý kmen 0,5 m pod terénem
Hloubka: 130 cm
Obsah CO₂: 1026 mg/l
GPS: N: 49° 59' 02,7'' E: 12° 49' 06,3''

Kyselka se nachází cca 1,2 km SV od Horního Kramolína. K prameni vede polní cesta, která odbočuje vpravo před Horním Kramolínem ze silnice Teplá – Mariánské Lázně. Po 900 m vlevo je podmáčená louka o šířce 100 m, na druhé straně této louky u kraje lesa na konci odvodňovací strouhy se nachází zaplavovaný minerální pramen, který má na povrchu sloučeniny oxidu železa. Pramen je zachycen dutým kmenem o průměru 60 cm, který je skrytý pod úrovní terénu.

HORNÍ KRAMOLÍN II.

Katastr: Jankovice
Nadmořská výška: 709 m n.m.
Teplota: 5 °C
Jímání: kameninová skruž
Hloubka: 38 cm
Obsah CO₂: 2356 mg/l
GPS: N: 49° 59' 0,31" E: 12° 49' 05,2"

Pramen se nachází asi 20 m SZ směrem od pramene Horní Kramolín I. na okraji mladého lesního porostu. Pramen bývá překrytý dřevěným poklopem a je přerostlý trávou, což stěžuje jeho nalezení.

SLUŽETÍNSKÝ

Katastr: Hoštěc
Nadmořská výška: 708 m n.m.
Teplota: 5 °C
Jímání: dutý kmen 0,2 m pod úrovní terénu
Hloubka: 90 cm
Obsah CO₂: 1447 mg/l
GPS: N: 49° 59' 18,8" E: 12° 48' 59,6"

Pramen leží 15 m od levého břehu Hoštěckého potoka v jeho horní části. Cesta k němu vede z Hoštce buď údolím od Hoštěcké kyselky nebo po silnici, která vede 500 m západním směrem a směřuje do údolí potoka. V místech, kde cesta kříží potok, proti proudu a 30 m před koncem lesa po levé straně, je pramen. Vyvěrá v dutém kmeni 20 cm pod terénem v mělké depresi. Odtoková stružka vede kolmo do potoka.

HOŠŤECKÝ (Thürmerova)

Katastr: Hoštěc
Nadmořská výška: 680 m n.m.
Teplota: 5 °C
Jímání: dutý kmen
Hloubka: 54 cm
Obsah CO₂: 2275 mg/l
GPS: N: 49° 59' 18,6" E: 12° 49' 38,9"

Kyselka se nachází 170 m proti proudu potoka od minerálky Agnes, 10 m od levého břehu Hoštěckého potoka. Pramen byl dříve v literatuře uváděn jako malá kopaná studánka o hloubce 1 m a nazýván Thürmerova studánka. Kyselka je v dutém kmeni zakalená a probublává jen občas.

MINERÁLKY V OKOLÍ ČÍHANÉ

Okolí Číhané je jedinečným územím, které je bohatstvím kyselek možná srovnatelné s blízkými Mariánskými Lázněmi. Slavný mariánskolázeňský lékař 1. pol. 19. století Karel Heidler ve svém díle uvádí, že v údolí Lučního potoka leží na obecních pozemcích Číhané 5 minerálních pramenů a další na pozemcích Babic. V letech 1908-1911 pak Karl Zörkendörfer, představitel balneologického ústavu z Mariánských Lázní, začal toto území systematicky zkoumat a konstatoval, že mnoho pramenů majitelé pozemků zasypali, protože byli nespokojeni s železitým zabarvením svých pozemků. Předmětem zájmu byla v první fázi ložiska rašeliny a teprve později samotné minerální vody.

Podle plánů z let 1928-1931 mělo do Mariánských Lázní přivádět vodu potrubí o délce 9,5 km přes hřbet vysoký 130 m. Počítalo se s přívodem 480 l/min. Při pokusném čerpání potrubím v délce 2,8 km nečinily ztráty volného CO₂ více než 4%, přesto záměr nebyl, zřejmě kvůli hospodářské krizi, realizován.

Pozemky, na kterých kyselky vyvěrají, zůstaly do dnešní doby nevyužité a minerální vody dál bez užítu odtékají Lučním potokem.

OBECNÍ (Selská, Pařezová)

Katastr: Číhaná
Nadmořská výška: 671 m n.m.
Teplota: 8 °C
Typ dle složení: prostá studená železnatá vápenato-sodná kyselka
Jímání: dříve dutý kmen, dnes pažnice vrtu
Hloubka: 100 cm
Obsah CO₂: 2281 mg/l
GPS: 50° 00' 29,1" E: 12° 47' 47,0"

Obecní kyselka se nachází 30 m od levého břehu Lučního potoka, 250 m od silnice, která přechází Luční potok pod Číhanou. Minerálka vyvěrala v dutém kmeni až do roku 1996, kdy byla stržena vrtem, místo původního vývěru je dnes zakryto panely.

STUDNA I. (Brodler)

Katastr: Číhaná
Nadmořská výška: 649 m n.m.
Teplota: 7 °C
Typ dle složení: studená slabě mineralizovaná železnatá hydrouhličitanová vápenato-hořečnatosodná kyselka
Jímání: dutý kmen 0,2 m pod úrovní terénu
GPS: N: 50° 00' 53,0'' E: 12° 48' 07,1''

Tato studna leží 1 km od silnice po proudu Lučního potoka, na jeho levém břehu pod levostranným přítokem potůčku směrem od Mnichova. Kyselka se při průzkumných pracích výrazně odlišovala od ostatních tím, že oxid uhličitý stoupal pomalu ve velkých bublinách vzhůru, proto byla nazvána Brodler (louda, lajdák). Je jímána v okrouhlé studnici o průměru 3,5 m. Studna je zakryta betonovou deskou o tloušťce 20 cm.

STUDNA II. (Moorstich-Slatinná)

Katastr: Babice u Poutnova
Nadmořská výška: 658 m n.m.
Teplota: 7 °C
Jímání: kopaná jámka
Hloubka: původně 790 cm
Obsah CO₂: 1473 mg/l
GPS: N: 50° 00' 46,3'' E: 12° 47' 58,8''

Výrony uhličitých vod se nacházejí asi 800 po proudu Lučního potoka od mostu na silnic Číhaná – Babice. Studna je ukrytá v porostech vrb a vede k ní panelová cesta. Při hydrogeologických pracích v roce 1929 byla vyhloubena studna o rozměrech 5x5 m a hloubce 7,6 m. Rašelina zde sahala do hloubky 3,6 m. Dnes je studna skoro celá zaplněna suti a spadánými větvemi a na mnoha místech i v okolí silně probublává unikající oxid uhličitý.

STUDNA III. (Schottensäuerling-Schottova)

Katastr: Babice u Poutnova
Nadmořská výška: 658 m n.m.
Teplota: 6 °C
Jímání: kopaná jámka
Hloubka: původně 820 cm
Obsah CO₂: 2480 mg/l
GPS: N: 50° 00' 42,9'' E: 12° 47' 57,6''

Studna se nachází přibližně uprostřed slatiniště, 80 m od pravého břehu potoka. Práce na hloubení studny byly ukončeny v srpnu roku 1929. Rašelina zde zasahovala až do hloubky 5,8 m. Dnes je studna zcela zanesená a ukrytá v porostu vrb.

BABICKÉ VÝVĚŘY

Katastr: Babice u Poutnova
Nadmořská výška: 660 m n.m.
Jímání: nezachycené volně roztroušené vývěry
GPS: N: 50° 00' 47,9'' E: 12° 48' 38,2''

SV od Babic, cca 1 km od obce, v příčném údolí na levém břehu potůčku, nad malým rybníčkem v louce se nachází nezachycené volně roztroušené vývěry a úniky oxidu uhličitého. Údolíčko se nachází u areálu bývalého zemědělského družstva nad nádražím Poutnov směrem na Babice. Rybníček je vzdálen asi 250 m od silnice a je ukrytý v porostu vrb 100 m od potoka.

Zdroj: MILOTA, Jiří, BARTOŠ, Jaromír. *Průvodce po minerálních pramenech II. : minerální prameny Tepelska*. 1. vyd. Mariánské Lázně : Český svaz ochránců přírody – ZO ČSOP Kladská, 2008. 66 s.